GAZETA LWOWSKA.

We Srodę Nro. 26. 3. Marca 1824.

Wiadomości kraiowe.

N. Pan raczył nayłaskawiey zachwalonego ze zdolności i gorliwości dotychczasowego Tarnopolskiego drugiego Cyrkułowego Kommissarza Stanisława Przybylskiego mianować Cyrkułowym Kommissarzem pierwszey klassy.

C. K. zjednoczona nadworna Kancelaryia postanowieniem z d. 15go Stycznia r. b. raczyła nadać mieysce obwodowego Lekarza w Suczawie, Doktorowi Medycyny Karolowi Strańskiemu.

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

Rząd Hiszpański odebrał z Hawanny pomyślne wiadomosci. Uwolnienie Króla ucieszyło wszystkich osadników wyspy Kuby. Hawanna iest ważnem mieyscem i nieskończony wpływ mieć będzie na powodzenie przyszłey wyprawy. Zamek San Juan dotąd opiera się daremnym usiłowaniom rokoszanów miasta Vera-Cruz. Wiadomo, że ze wszystkich zbroiowni swoich nie mogli więcey zgromadzić iak 1300 bomb i haubicowych granatów. Ponieważ d. 12go Października z 1000 bomb wystrzelali, zapas ten wkrótce się wyczerpie. Potrzeba tu dodać, że w całey Nowey Hiszpanii nie ma fabryki ani dział ani kul. Nie podpada żadney wątpliwości, że Kongres Guatymali odłączy się zupełnie od tak zwaney Rzeczypospolitey Mexykańskiey. Nieiaki Ariza naczelnik rokoszanów popełnia w spomnioney prowincyi wielkie bezprawia. W tey całey części nowego świata zupełny pannie bezrząd.

Hiszpaniia.

Gwiazda pisze z Madrytu pod d. 2gim Lutego: Słychać, iż wkrótce wyydzie wyrok amnestyi, z temi odmianami, które w nim poczyniły zapytane o zdanie: Rada Stanu i Rada Kastylii. Król rozkazał oraz ukończyć w dniach 14tu wszystkie processa wydane osobom oskarzonym o polityczne przestępstwa. Margrabia Talaru powróci za dni kilka do Francyi.

Król raczył dać Sekretarzowi D. Antoniemu Ugarte y Radzabal mieysce Sekretarza Król. Rady, a to w nagrodę iego zasług, które położył nie tylko za czasów Bonapartoskich ale i pod czas rewolucyynego Rządu wypełniaiąc z niebezpieczeństwem życia nayprzykrzeysze polecenia, i służąc wiernie tak JKMości iak i dostoyney iego rodzinie.

Król mianować raczył D. Manuela Dabana cywilnym i woyskowym Gubernatorem Teneriffy, a Pułkownika D. Luiz de Oyarzabal Gubernatorem St. Sebastyanu.

Na mocy wyroku umieszczonego w gazecie Madryckiey pod d. 3cim Lutego, zakazano wszystkie gazety wyiąwszy Gazetę Madrycką i Dziennik Madrycki, wreszcie wszystkie Dzienniki naukowe wychodzące na prowincyiach za zwyczaynem pozwoleniem. — W skutku więc wspomnionego wyroku ustał Restaurador.

Gwiazda zapewnia, że Jenerał Sarsfield w towarzystwie dwóch Adjutantów i z dwóma żołnierzami będącymi na straży d. 26go Stycznia wieżdżał do Barcellony. Zaiął pałac Wice-Królowey Peru; naywyższy Sąd kraiowy (Król. Audyiencyia) i administracyia założyły siedzibę w domu pocztowym; inne cywilne władze poźniey przybędą.

Gwiazda z d. 13go Lutego zawiera następuiące wiadomości odebrane przez nadzwyczayną sposobność z Madrytu d. 7go Lutego: »Wice-Hrabia Marcellus odiedzie iutro do Paryża. — Minister Woyny powołał Król. karabinierów, których Stany rozwiązały. Oddział ten iak wprzódy będzie pierwszą Królewską gwardyią. Żaden z takich nie może w nim być umieszczony, który walczył w sprawie rewolucyi. — Brat Hrabiego Ofalia (P. Heredia Minister Spraw Zagranicznych) odiechał do Londynu. — Goniec pocztowy iadący do Francyi napadnięty został zeszłego tygodnia od zbóyców, a to o mil trzy od Madrytu. Przewodcy i iednemu z iego podróżnych zabrano wszystkie pieniądze, lecz nie tykano listów. Dobrze urządzone sądy woysko-

we (*Marechaussé*) uwolnią Hiszpaniią od tey chłosty. — Kommissyia złożona z Xiążęcia Infantado, Hrabiego d'Espagne i innych zatrudnia się gorliwie przekształceniem woyska; zaczęła od uformowania Królewskiey gwardyi, którą wkrótce uzupełni. Potém urządzone będą zagraniczne oddziały, w których od pierwszego Naczelnika, aż do ostatniego szeregowego żołnierze wszyscy będą cudzoziemcy. Mowią, że ieszcze zrobione zostaną z temi pułkami te oddzielne umowy, iak za pułki Szwaycarskie zapłaci kray pewną summę, płacę będą punktualnie pobierane, a każdy pułk składać się będzie z 3000 ludzi. Zapewniaią, że oprócz Irlandzkich i Szwaycarskich uformowane zostaną ieszcze Wallońskie i Niemieckie pułki. — Milicyie prowincyionalne zwane podczas rewolucyynego rządu czynnemi są rozpuszczone wyiąwszy pułki, które z powodu okazaney wierności zasługiwały na zatrzymanie. Porozpuszczane pułki nowym sposobem urządzane będą. Nadspodziewanie liczną iest ilość Królewskich ochotników, którzy nawet z małych wiosek Królestwa garną się do służby woyskowey. Ta obywatelska milicyia tak przychylna tronowi, którey nay większym interesem iest utrzymanie spokoyności i porządku stanie się z czasem postrachem rewolucyionistów, ieżeli ci trwaiąc w swoiey zaciętości, ieszcze raz odważą się kiedy zaburzyć spokóy publiczny.«

Z Kadyxu donoszą pod d. 29im Lutego: »Od nieiakiego czasu zatoka nasza i iey przyległości odwiedzane bywaią od bandy Filibustyyczyków, którzy zbroyną ręką napadaią na kupieckie okręty, a potém udaią się na iakie mieysce odległe dla dzielenia zdobyczy. Oddziałowi Król. Francuzkich żandarmów przydanemu do woyskowey milicyi Kadyxu udało się zniszczyć tę zgraię; broń, zapasy woienne, żywność i statki, wszystko to dostało się w ręce żołnierzy, którzy tę wyprawę z równą zręcznością iak odwagą wykonali. Całą rotę otoczono, poymano i stawiono przed Sąd woienny.«

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Podług doniesień z Londynu z d. 6go Lutego Król zupełnie prawie uleczony został z ostatnich napadów reumatyzmu.

Na posiedzeniu Izby Niższey z d. 4go Lutego przybył przed szranki P. Hill dla zdania sprawy względem adressu do Króla. P. Hobhouse powiedział, że użytkuiąc z tey sposobności dla zapytania uczyni Ministrowi Spraw zagranicznych. Naprzód życzyłby sobie, ażeby Minister iaśniey, iak dnia wczorayszego wyraził się względem nowych Państw południowey Ameryki, powtóre żądałby wiedzieć, czyli Rząd dokładnie uwiadomiony iest o wypadku zaszłym na wyspie Jońskiey Itacę, z powodu którego wydał Gubernator Sir Tomasz Maitland odezwę przeciw Maurokordatemu? P. Canning odpowiedział, że zdaie mu się, iż szanowny Członek we wszystkiem mieszał fakta z zasadami. On (Canning) mniema, że kray macierzyski maiąc siłę potemu ma i prawo przywrócić pod panowanie swoie oderwane osady a żadne Państwo, ieżeli z nim otwartey nie toczy woyny, nie powinno sprzeciwiać się usiłowaniom byłego właściciela; przeto nie można mięszać się do spraw Hiszpanii bez wydania zupełney woyny. Powtarza on, że nikomu nie wolno sprzeciwiać się prawom zadawnionym, dopóki kray macierzyski nie odstąpi praw tych, inaczey zdawałoby się, że się daie pomoc rządzonym przeciw rządzącym; Angliia uznaiąc to prawo, opiera się wszelkiemu wdawaniu się obcych Mocarstw w to przedsięwzięcie. Co się tycze ostatniey woyny Hiszpańskiey, postępki woyska Francuzkiego w Hiszpanii były wzorowe, samo stronnictwo przeważaiące wzywało ie do dawania mu pomocy przeciw uciemiężeniom partyi nieprzyiacielskiey. Jeżeli kto się zapyta kiedy opuści woysko Francuzkie Hiszpaniią? odpowiedzielibyśmy, że czas ten zawisł od okoliczności, że niepodobna oznaczyć go z pewnością. Lecz gdyby iego (Canninga) zapytał kto, czy ma iutro wyruszyć woysko Francuzkie? iako przyiaciel ludzkości odpowiedziałby że Nie!

Co się tycze wypadku w Itacę okazuie się z nadesłanego o nim urzędowego doniesienia, że szanowny Członek był w błędzie. Ze 120tu Turków, którzy schronili się na tamteysze brzegi z krwią zimną zamordowali Grecy 90, a władze Angielskie zrobiły swoię powinność.

Między innemi wnioskami zapowiedzanemi d. 6 Lutego w Izbie Niższey, był także wniosek Lorda J. Russell, ażeby d. 12. Marca przełożone zostały papiery ściągaiące się do stanu Hiszpanii i osadzenia teyże przez Francuzów. — Lord Nugent zapytał się: czy iest zamiarem przełożyć listowanie między Rządem i Sir W. A'Courtem względem postępowania Francyi przed odiazdem Króla Hiszpańskiego z Kadyxu? P. Canning przeczył temu, poczém Lord Nugent zapowiedział w tym względzie wniosek, który nie rozciągnie

się do przełożenia listów, ale ograniczy się na objaśnieniu postępowań Francyi przeciw Hiszpanii w ogólności i co do neutralności Anglii. — Sir J. Newport żądał przełożenia listów między Rządem Irlandzkim a pewnemi osobami, a to, ażeby nie broniono używać Katolickich Xięży do pogrzebów. Strona Ministeryialna nie chciała, by te papiery zostały przełożone, zawierały bowiem bardzo wiele mieysc mocnych. Odrzucono wniosek 56 głosami przeciw 39. — Na wniosek Kanclerza Izby Skarbowey odroczono na d. 9. Lutego wydział podatkowy. P. Hume spodziewał się, że wnioski wydziału Skarbowego będą przełożone, nie odłożone. Dr. Lushington obiecał na dzień 23. Lutego wniosek względem aktów tyczących się zniesienia handlu niewolnikami i zaprowadzenia billu w tym względzie.

Dnia 5. Lutego nic nie działo się ważnego w Izbie Parów, a w Izbie Niższey nie mogło być posiedzenie, ponieważ tylko 38 zeszło się Członków. (Do ważności postanowienia potrzeba, ażeby przynaymniey 40 członków było przytomnych z liczby 658.)

Maią zatrudnić się urządzeniem na sposób inny kościoła Zachodnich Indyy, na którego czele będzie dwóch Biskupów w Barbados i Jamaice. Ani wątpić, że Parlament na to zezwoli.

Donoszą z Jamaiki aż do d. 25go Grudnia, że Izba Zgromadzenia uchwaliła wyprawić poselstwo do K. Wielkorządcy, iako we wszystkich czasach używała wszelkich środków służących do poprawy Stanu niewolników, ieżli zgadzały się z bezpieczeństwem, ale sam się przekona, że w tych tak nader niespokoynych i wzbudzaiących uwagę chwilach przystępować do przeglądania praw byłoby niestosowną rzeczą. Wielkorządca odroczył przeto Izbę do d. 20go Stycznia, ale w krótkiey mowie swoiey nic wcale niewspomniał o sprawach niewolników. W St. Mary w Jamaice odkryto w czas ieszcze okropny spisek Murzynów, w skutku którego ośmiu poymanych stracono.

Francyia.

Gwiazda pisze: »Rząd Hiszpański przyznał się do długu 34,000,000, który wynien Francyi; lecz to nie iest prawda, ażeby na zapłacenie długu tego miał wyznaczyć iakie publiczne dochody Hiszpanii. Dał ieno obligacyią, ale bez hipoteki i bez wyrażenia środków zapłaty.«

P. Gabriac, pierwszy Sekretarz przy poselstwie Dworu Hiszpańskiego, został pełnomocnym Ministrem, w Sztokolmie.

Mówiono w Paryżu o pożyczce,' którą Rząd chce zaciągnąć za granicą po 3 od sta, a to, ażeby opłacić wierzycielów Państwa, którzy nie chcieli przystać na zniżenie procentu z 5ciu na 4ry od sta. Wyrachowano, że Rząd oszczędzi przez to 50,000,000 w procentach długu Stanu.

Monitor z d. 8. b. m. umieścił następuiący wyciąg z protokółu obrad Kr: Rady publicznego oświecenia: »Królewska Rada publicznego oświecenia przeglądnąwszy zdanie sprawy głównego nadzorcy Kollegium Ludwika W. o nieporządkach zaszłych od d. 25. do 28. Stycznia w tym naukowym instytucie, odczytawszy akta przyłączone do tego zdania sprawy, obeymuiące oprócz doniesień nauczycieli także listy uczniów zeznaiących o spiskach, co miały koleią następować, a mianowicie o spisku, który miał wybuchnąć d. 27. Stycznia o 6tey godzinie wieczorem, uchwaliła, co następuie:

»Art. 1. Żaden z uczniów Królewskiego Kollegium Ludwika W., odesłany z powodu ostatnich rozruchów do domu, nie może być ani pensyionistą, ani dochodzącym w tém Kollegium.«

»Art. 2. Spis Królewskich stypendystów obiętych poprzedniczym artykułem, posłany będzie Ministrowi Spraw Wewnętrznych z uwagami ze strony Administratora Kollegium.«

»Art. 3. Spis ogólny Członków ma być przesłany Prefektowi Departamentu Sekwany z potrzebnemi uwagami.»

»Art. 4. Wolni pensyioniści mogą być przyięci do Paryzkich naukowych zakładów, ieżeli w skutku przepisów przełożeni tychże dadzą na to swoie zezwolenie.«

»Art. 5. Żaden z uczniów wykluczony z Paryzkiego Kollegium z powodu ułożonego oporu i nieposłuszeństwa, nie może być przyięty, ani iako pensyionista, ani iako dochodzący do żadnego, bądź publicznego, bądź prywatnego naukowego zakładu Paryża.

Zjednoczone Niderlandy.

Xiążę Oranii przybył dnia 5. Lutego z Petersburga do Hagi.

Z rocznego zdania sprawy przełożonego na d. 3. Stycznia Stanom Jeneralnym przez Ministra Oświecenia fundusze, które Skarb publiczny dał zeszłego roku na naukę elementarną wynosiły 242,246 Reńskich. Przy końcu zdania sprawy wyrażona iest liczba uczniów różnych uniwersytetów Państwa: w Loewen iest 326, w Leodyi 466, w Gandawie 286, w Leydzie 402, w Utrechcie 377, w Gröningen 290; ogółem 2,127.

W Królewskiéy mennicy w Bruxelli wybito właśnie nowe złote pieniądze w wartości 10 Niderlandzkich Złotych i puszczono ie w obieg. Na przedniéy stronie maią popiersie Króla z Holenderskim napisem: »Wilhelm, Król Niderlancki, W. Xiążę Luxemburski«, na drugiéy stronie iest herb Królewski i wartość. Na brzegu (tak właśnie, iak na Pruskich talarach) stoi napis: »Bóg z nami.«

Królestwo Sardyńskie.

Donoszą z Turynu, że Xiążę Carignan przyiechał tam w dobrém zdrowiu z Paryża d. 7. Lut. Xiążę opuścił Turyn d. 12. t. m. i iadąc przez Genuę, gdzie stanął dnia tego o godz. 8méy wieczorem i był od Władz tamteyszych uroczyście powitany udał się do rodziny swoiey do Pisy.

Włochy.

Niedawno wyszedł w Neapolu następuiący Królewski wyrok:

»Uciśnienie handlu morskiego, spadanie ceny wszystkich kraiowych płodów i zatamowanie kraiowych rękodzieł, ściągnęły na siebie Naszą troskliwość, a przyczynę tego szkodliwego położenia odkryliśmy w Naszym systemacie handlowym i w nietrzymaniu się taryfy ceł przyiętey od innych Państw Europeyskich. Nagrody zachęcaiące, które Rząd każdy udzielał banderom swoim, zakaz i wysokie cło nałożone na artykuły wprowadzane, ułatwianie wywożenia kraiowych płodów przeszkadzało wyprowadzać nam nasze narodowe płody, a licznie wprowadzane obcych rękodzieł tłumiły oyczysty przemysł. Przeto postanowiwszy odmianę ceł, uwalniamy »kraiowe płody wywozone za granicę« od wszelkiego cła, a co się tycze obcych płodów wprowadzanych do Naszego kraiu, te odtąd nie będą opłacały zwyczaynego cła podług wartości, ale i owszem cło nałożone na nayprzednieysze gatunki płodów. Zakazawszy zupełnie wprowadzania wszelkich artykułów mody i owych rękodzieł, od których cło odstępuiąc od zasady systematu wymiarowego, podług wartości wyrachowane być powinno, pomnażamy ieszcze cło płacone od tych artykułów o 30 procentu, nim potrzebna klassifikacyia nastąpi.«

Dziennik Rzymski uskarza się na zimno panuiące w Rzymie; góry okoliczne okryte zostały w pierwszych dniach Lutego wielkimi śniegiem, mroźne powiewały wiatry, a powietrzomierz Reaumura pokazywał d. 5. Lutego zrana półtora stopnia zimna.

Niemcy.

Z Frankfurtu nad Menem donoszą, co następuie, pod d. 12. Lutego: »Dzień urodzin Cesarza Austryiackiego obchodzono tu uroczyście.

Druga Izba Stanów W. Xięztwa Heskie- przyięła na posiedzeniu z d. 9. Lutego wniosek do prawa tyczący się podziału dróg na drogi główne, poboczne, polowe i lasowe i utrzymania urzędników przy tychże drogach.

Dnia 16go Lutego obchodzono w Monachium z wielkiemi uroczystościami dwudziesto pięcią rocznicę Rządów JKMości.

Królestwo Polskie.

— Z Warszawy d. 2. Lutego. —

Ze strony tuteyszéy główney pocztowéy Dyrekcyi wyszły niektóre rozporządzenia we względzie osób ieżdzących w Królestwie Polskiém extrapocztą. Co się tycze płacenia od wozów, od smarowania, tryngieltów i t. p. wiele poczyniono odmian, przez co odtąd podróże po Królestwie Polskiém staną się przyiemnieyszemi i mniéy kosztować będą.

Rossyia.

— Z Petersburga d. 16. Stycznia. —

Cesarz Jegomość dla ulżenia kraiowéy żegludze zniósł na r. 1824 mocą Ukazu z d. 18. Grudnia r. z., Ukazem z dnia 22go Marca 1818 postanowiony podatek od okrętów i czółen na rzekach i kanałach kraiu.

Podług ogłoszonego wykazu ceny chleba na czas od 1go do 31go Marca 1824 ważyć powinny: bułka montowa po kr. 1/2, łót. 7 6/8 detto po kr. 1, łót. 15 4/8 — bułka ordynaryyna po kr. 1/2, łót. 10 1/8 detto po kr. 1, łót. 20 2/8 bochenek chleba białego po kr 1, funt 1 łót. 3/8 — detto po kr. 3, funt 3 łót. 4 3/8 — detto po kr. 6, funt 6 łót. 9 — bochenek chleba śniadego po kr. 1, funt. 1 łót. 20 1/8 — detto po kr. 3, funt. 4 łót. 28 5/8 — detto po kr. 6, funt. 9 łót. 25 4/8 — bochenek chleba razowego po kr. 2, funt. 4 łót. 8 2/8 — Funt mięsa na cały miesiąc b. kosztuie 2 kr. w M. K.

O zachowaniu tego wykazu przekonać się można na wadze ku temu pod ratuszem wystawionéy; oraz wzywa się każdego, by wykroczenie przeciwne taryfie doniósł, a prócz zataienia nazwiska, przyzwoitą odbierze nagrodę.

(Do tego Numeru Gazety iest Rozmaitości Numer IX. dołączony.)

Redakcyia Józefa Bensy; Druk J. J. Pillera.